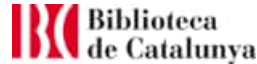

DALPENS

Sota llicència © Biblioteca de Catalunya. Barcelona www.bnc.cat , per a aquest blog

---

Publicació i repositori

i

Il·lustració Catalana

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

ANY XIII

BARCELONA 19 SETEMBRE 1915

N.º 641

L'ONZE DE SETEMBRE A BARCELONA

LA ESTÀTUA D'EN RAFAEL CASANOVA A LA HORA DE COLOCARHI LA CORONA QUE HI PORTÀ UNA COMISSIÓ DE L'AJUNTAMENT EN REPRESENTACIÓ DE LA CIUTAT. — (Ballcell, t.)

UN INCIDENT BRUTAL AL PEU DE LA ESTÀTUA D'EN CASANOVA L'ONZE DE SETEMBRE. — (Balléll, f.)

ELS COTXES DE BARCELONA

(Acabament)

La nota exòtica es la que més s'ha conservat als tramvies, a qui la gent s'imaginava sempre ab pabelló estranger. Un dia s'adonaren que per manejar la maneta del motor no calia esser anglès. Un altre dia convingueren en que, per esser gerent, no calia tampoch esser súbdit del Rey d'Inglaterra. Desd'aleshores se guanyà en tots sentits en el cambi que no hi hà qui no ho celebri. Es una victòria de la terra que no s'ha celebrat prou y qu'ensenya lo que podria ferse en tantes altres coses. Desde aleshores són los tramvies la nota perfecta de la normalitat y quan abans s'alterava sovint l'ordre, la primera pregunta era: — ¿Van ò nó'ls tramvies? — Y quan marxaven no hi havia por.

S'havia descrit abans l'enamorat, l'obsessionat del viatge'n treuria que's passava la vida observant, distreyentse ab els demés, ò simplement, fentse passejar. Els moderns cotxes semblen haverlo desterrat ab llur ràpit y marejador vayvé de gent. En cambi, per els òmnibus, quan les vagues, han aparegut uns origi-

nals economistes del viatge gratis, aprofitant l'ausència de cobradors. Com el cotxer anava sol pagava no més qui volia. Aleshores era curiós veure home que corria a la Barceloneta, potser ahont no tenia res que ferhi, sols per el gust deliciós d'un trajecte de franch. No oblidem, ademés, qu'òmnibus y tramvies se convertexen a l'estiu en sales de recreu. Als imperials hi hà voltes que no hi falta sinó una banda de músichs per amenisar el viatge. En cambi, a l'hivern, y sobre tot als dies de pluja, s'hi repartexen lliberalment els refredats. Però ¿què hi hà en aquest món desgraciat sens inconvenients?

Les golondrines y vaporets del moll han perllongat sempre'l plaher d'un viatget urbà. En el curt trajecte del nostre moll hi hà qui troba medi d'emocionarse y fins de marejarse. No falta tampoch qui descobreix fresca abrusat del sol y voltat d'un poble ò les banquetes. Però en els viatges la ilusió es el tot. Les clàssiques barques ab atrevides excursions fóra moll completen la esquadrilla popular. Ab les grans esquadres extranyeres, sobre tot, es quan se movilisa tota aquella legió de closques de nou que van a admirarles. Quan la temporada de banys

ha poblat les aygues, els canots hi fan ràpides excursions tripulats per curiosos que sovint tenen escaramusses ab els guardes. Per fi, tot l'any els piadosos aficionats hi remen com sport ò furor nàutich. Verosímilment, es més l'afany d'ayre lliure que l'amor de la marina lo que fa llençarse a les ones diumenges y capvespres a tants aucells de gavia.

A tot li arriba la seva hora y per quant hem dit fa estona qu'es tocada. Quan un fabricant enginyós començà a córrer per els nostres carrers ab un cotxe sens cavalls cridà no poch l'atenció. Després no se'n recordà ningú de l'inventor ni de la invenció. De prompte reaparegué, ja perfeccionada, la moda del cotxe que marxava sol. Arreu ne sortiren de tota mena de formes y varietats. En un instant tot se n'inundà. Veritat que les costums mudaven y la exhibició era moda. Qui may hauria tingut cotxe tenia arà automòvil. Era un tribut al geni modern en la doble forma de la velocitat y la exposició. Y poch a poch un aparell fet per creuar carreteres y salvar grans distancies se tornava successor de l'antiga cadira de mans. Segurament qu'a l'inventor l'hauria intri-

PLÀ DE SANT PERE Y ESGLESIA ROMÀNICA DEL MATEIX NOM, CONSAGRADA L'ANY 834, QU'AMENÇA RUINA
AL FONS LA MONTANYA DE COMA ARMADA

ABSIS Y CAMPANARET DE LA ESGLESIA DE SANT PERE DE MONTGRONY

PEL TEMPLE ROMANICH DE SANT PERE DE MONTGRONY

CRIDA

¡CATALANS! ¡BONS CATALANS!

Donèu una almoyna per les obres de reparació d'una relíquia històrica, d'una joia de l'art antic.

Lo milenari y hermós temple romanich de Sant Pere de Montgrony menaça ruina. Una de ses parets està fonament esquadada per l'acció de les neus y del temps en més de mil anys d'actuació destructora. Si no s'obra promptament caurà, y tindrem perdut per sempre més lo monument robust qu'alçaren nostres passats en les gegantines serres de Montgrony, a més de mil quatre-cents metres sobre'l nivell del mar, per perpetuar la grandiosa gesta de reconquesta de la patria, portada a terme per ells desd'aquelles serralades, després de la invasió dels serrahins.

Lo lloch qu'ocupa la esglesia de Sant Pere de Montgrony fou la *Covadonga* catalana.

Lo susdit temple es l'únich recort vivent que'ns queda de l'heroych esforç de nostres passats.

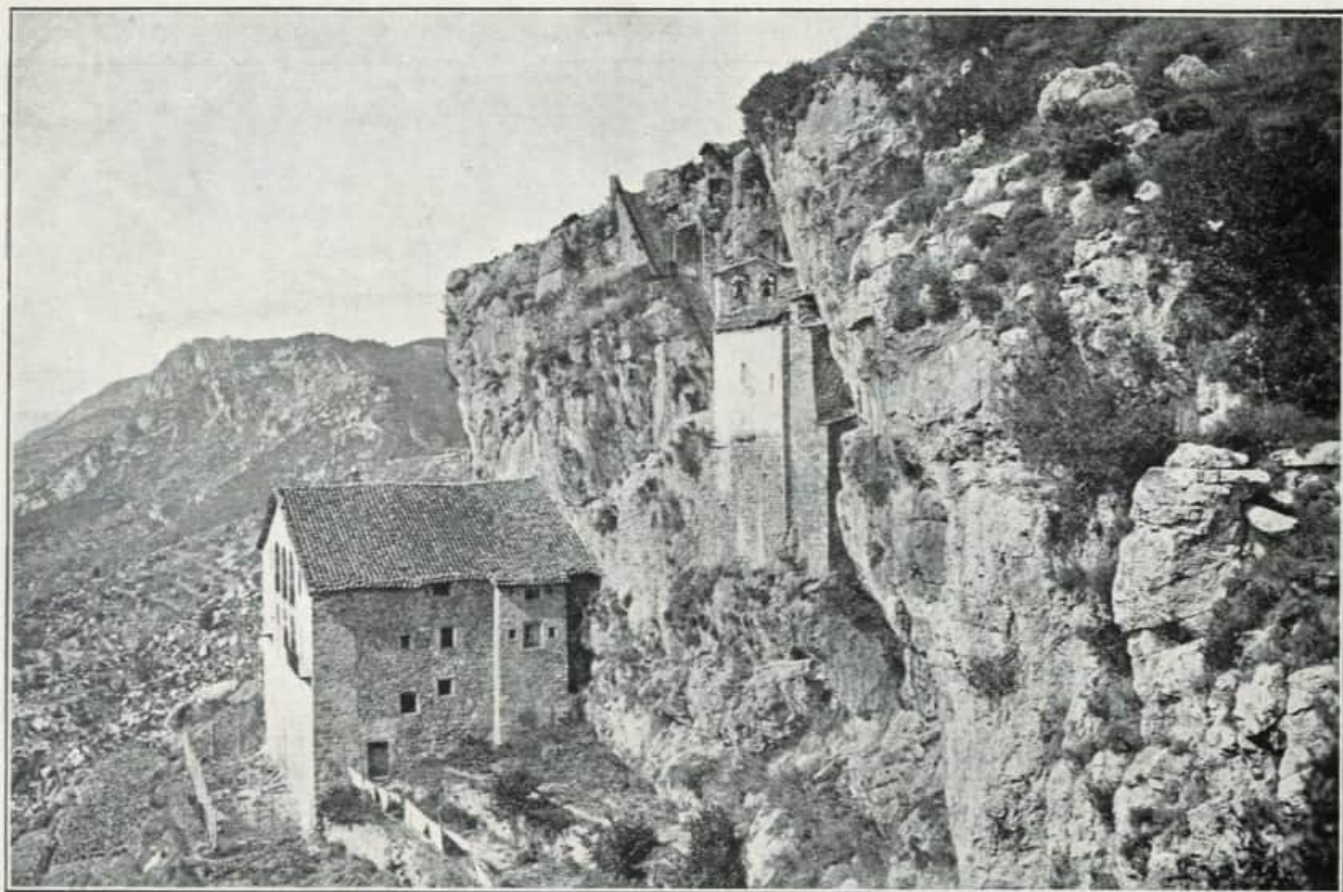
¡No vullgau que's perdi relíquia tan preuada!

¡Catalans! ¡Bons catalans!

¡Una almoyna per la conservació del temple típich de Sant Pere de Montgrony!

Us la demana la Junta Iniciadora de les obres, composta del senyor

HOSTATGERIA DE MONTGRONY. ORATORI DE LA VERGE Y ESCALA DE PUJAR AL PLÀ DE SANT PEPE

Rector, reverent mossen Joan Guardia; Alcalde, don Joan Roma; Jutge de pau, don Anton Carbonell; Capellà del Santuari de Montgrony, reverent mossen Joseph Vendrell; Cabo del Somatent, don Eudalt Bartés; y Vicari, reverent mossen Martí Morera.

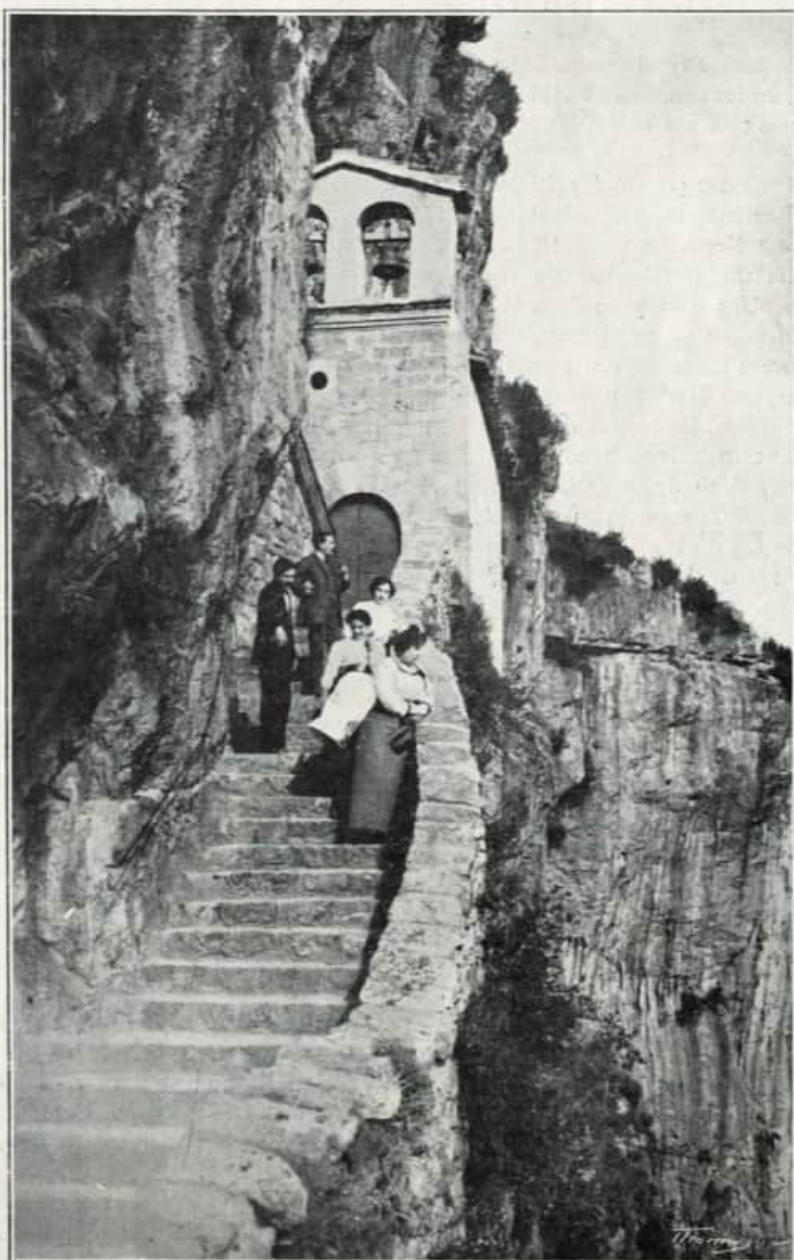
Poble de Gombreny (Girona) 25 Juliol de 1915.

Ab vera satisfacció reproduhim avuy en aquestes planes algunes fotografies representant diversos aspectes de la montanya y del milenari temple que's tracta de restaurar y publicuem íntegra la patriòtica crida que fa als catalans de bona voluntat la Junta Inicialora de les obres.

Merexen be de Catalunya aquexos bons senyors que, portats tan sols per l'amor a aquelles encontrades y a les joyes d'art que'ns han llegat les passades generacions, més ò menys respectades pel temps, s'han emprès la tasca d'iniciar y dur a terme la idea de la restauració d'aquex temple de Sant Pere de Montgrony, que per tants conceptes hem de servir tots els catalans.

Aquelles hermoses encontrades catalanes han d'esser cada dia més admirades y més volgudes dels fills de la nostra terra. Oblidades casi pot dirse durant segles per la falta de vies de comunicació, foren primer els excursionistes els qui ab entusiasme encomanadiç parlaren d'aquelles montanyes y dels seus cingles, d'aquelles torrenteres y fonts regalades, fins que les noves carretes, els ferrocarrils, els automòvils últimament les han acostades facilitant el romiatge dels que van a visitarles anyalment y que ja formen llegió.

Nosaltres no'n dubtem cap mica de l'èxit qu'han d'assolir les seves gestions, y per tal motiu, al fer pública la crida qu'ells firmen, ens plau convidar per la nostra part a tots els nostres compatricis, per que puga esser un fet aviat la realisació de tal projecte, al mateix temps qu'enviem la nostra felicitació per la idea de tan acertat propòsit.

FRONTISPICI DE L'ORATORI Ò CAPELLA DE LA VERGE

LOS GRANS EXITS EDITORIALS CATALANS

106. VICTORIA PENYA D'AMER

107. A. BUSQUETS Y PUNSET

108. TERENCI Y SILVINO THOS

109. J. BALARI Y JOVANY

110. JOAQUIM M. BARTRINA

111. JOAN MOLES Y CASAS

112. A. RUÍZ Y PABLO

113. PERE ALDAVERT

LECTURA POPULAR

BIBLIOTECA D'AUTORS CATALANS

CADA DIJOUS 10 cèntims

Es l'obra de divulgació literària més extesa a Catalunya, la més completa y la més econòmica.

114. ANTONI CAMPS Y FABRES

Lo volum VII d'aprop de 600 planes, corresponent al setè trimestre, conté disset quaderns ab obres d'aquests autors y està enquadernat ab tela inglesa y or.

Se vent a 2'65 pessetes

ADMINISTRACIÓ:

Mallorca, 287. - BARCELONA

115. A. CALVET (GAZIEL)

116. E. COCA Y COLLADO

117. R. SURIÑACH Y BAELL

118. M. DOMENECH DE CAÑELLAS

119. J. BERGA Y BOIX

120. BARTOMEU FERRÀ

121. V. SERRA Y BOLDÚ

122. J. PELLA Y FORGAS

Vd. encontrará menos
duro el camino de la vida..

protegiendo su
organismo contra
las enfermedades

Trabajadores de la ciudad
ó del campo, hombres, mujeres y niños,
aprovechad el momento que estais en la mesa para limpiar vuestro organismo y librarle de los gérmenes malsanos que le envenenan. La mejor defensa se asegura por el lavage regular de los **Riñones, Hígado, Vejiga, Articulaciones** tomando á cada comida agua mineralizada con los

Lithinés del Dr Gustin

Basta disolver en un litro de agua un paquete de Lithinés del Doctor Gustin para obtener una agua mineral deliciosa al paladar, lo mismo pura que mezclada á toda clase de bebidas con las cuales se mezcla fácilmente y principalmente con vino, al cual da un gusto muy agradable,

Con una caja de 12 paquetes puede obtenerse
12 litros de agua mineral por Una Peseta.

Depositario unico para España: M. DALMAU-OLIVERES, Paseo de la Industria, 14,
BARCELONA, y en todas buenas Farmacias y Almacenes.

Els LITHINÉS del Dr. GUSTIN son ja considerats com un article de primera necessitat.

Fabricants y magatzemistes de Pianos.-Casa fundada en 1864
Fàbrica: Valencia, 70 - Telèfon, 6407. — Exposició y Dipòsit:
Passeig de Gracia, 38 - Telèfon, 2363. Barcelona

Chassaigne Frères

Pour la publicité étrangère dans
l'ILLUSTRACIO CATALANA
FEMINAL il faut s'adresser à la

AGENCE HAVAS

Place de la Bourse, 8.—PARIS
Cheapside, 113. — LONDON
Puerta del Sol, 6. — MADRID

ILLUSTRACIO CATALANA - FEMINAL - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranjer 35 francs

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria

Paper de Filla d'A. Fàbregas

Establiment gràfic Thomas-Barcelona

PUBLICACIONS
DE LA
Il·lustració Catalana

VIDA TRIOMFANT

NOVELA PER
MIQUEL ROGER Y CROSA
2 pessetes

Rurals y Urbanes

PER
NARCÍS OLLER
3 pessetes

Visions de la Palestina

per
Miquel Costa y Llobera
Dues pessetes

Hores Iluminoses

Poesies de
Magí Morera y Galicia
Segona edició 2 pessetes

HORACIANES

POESIES DE
Miquel Costa y Llobera
3.ª edició 2 pessetes

CALENDAU

DE
FREDERICH MISTRAL
TRADUCCIÓ DE
J. ROCA Y ROCA
3 pessetes